

Lục Tỉnh Tân Văn

開新省六

Directeur Politique — L. MARTY
Adm. Général — NGUYỄN-V. CŨA
ADMINISTRATION
 BY REDACTION:
 Saigon, Rue Cathala, 153-155 (1er Etage)

GIA BẠN:
 Năm-lý, Trung-ky và Cao-biên
 Một năm 6 000
 Sáu tháng 3 500
 Ba tháng 2 000
 Mua báo thì kể từ ngày, mùng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

MỖI TỜƠN LẺ RA BA KỶ:
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 MỖI SỐ BÀN LẺ 0 3 0 4
 TELEPHONE N° 175 Address télégr.: LUCIEN-SAIGON

GIA BẠN:
 VIC-ET. LÁP, ĐẠI-PRÁP VÀ TRƯỚC ĐIA.
 Một năm 7 500
 Sáu tháng 4 000
 Ba tháng 2 25
 Ông s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ABONNÉS, adresse à SAIGON. Aux bureaux du Journal. 3 HANOI: Aux bureaux du Trung-Viet-Tân-Văn.
 On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC LỤC

1. — Thương-trường.
2. — Tranh thương tổng bình.
3. — Đốt lò sên lùn.
4. — Một chuyện thú.
5. — Đâu giá lành.
6. — Thông báo.
7. — Nam-ky nông-nghiệp tương-lễ hội.
8. — Tự do diển đàn.
9. — Văn-uyên.
10. — Thơ tin vãng lai.
11. — Hướng truyền.
12. — Tin Đông-dương.

CHÍNH LUẬN

THƯƠNG TRƯỜNG

**Sánh nước Nam với nước Tàu
 Sánh người Nam với người Tàu
 Luận về Thương-mại của người Annam đang thời**

Nước Annam thuộc Nam-châu, giáp ranh với Tàu. Cũ địa-thể và dân số của hai nước mà so sánh, thì nước Tàu hai mươi phần hơn nước Annam, vì lấy địa-thể, thì nước Annam không bằng một (tính thành của Tàu, còn lấy dân số, thì Tàu bốn-trăm-triệu dân, Annam không đầy hai-chục. Biết vậy mà chớ nghĩ cho nước Annam thua kém nước Tàu, người Annam thua kém người Tàu, nếu có ai tưởng như thế thì sai lầm nhiều lắm. Và lại giang-san đầy, anh hùng đầy, nên mới có câu: *Nam-quốc sơn-hà Nam-Đế cư, tột nhiên định phân tại thiên-thư*. Non sông nước Việt chia Nam nhà, Ranh phận thì đời coi nước ta; làm sao mà thua Tàu; chỉ cần nước, cũng non, cũng cò, cũng bẻ đủ như Tàu vậy chớ. Thoảng lại nước Nam chia làm ba chi: Chi hữu thì có sông Bê, chi tả thì có sông Lũ, trung chi thì có những là Tam-Đào, Thăng-Lạc, Cò-Bi là nơi đất giữa, khai tịch vào Nam; trong từ Hà-Tiên sắp ra, ngoài Từ-Lạng-Sơn sắp xuống, non-xanh nước-bích, chung đúc vĩ nhân, biết bao hào-kiệt anh-nùng, chớ thiếu thành-quân hiền-chứa. Xét kỹ cho đến khoáng vật thực-vật, động-vật không thiếu một thứ gì cả. Nếu người Annam sớm biết nhân lấy tiền-rừng bạc-bê, suối-của nguồn-vàng của Tao-vật sấm đê riêng cho nước ta, mỗi ngày khai-thác ra hoải, làm sao nước ta chẳng giàu dân ta chẳng mạnh. Ngặt bởi nước ta thuộc xưa cứ giữ cái chủ-nghĩa tóa-cảng (khoa cửa biển), nghĩ cũng khá tiếc, không chịu giao thông với ngoại-bang, ngoại trừ nước Tàu là Trung-huê đó, thì chẳng biết trong Hoàn-cầu còn nước nào khác nữa.

Đã vậy (thi chớ, còn thêm một thói tệ hết sức là đố kỵ hiền-tài, ghét ghen tri-sĩ, nên dân có người thứ thời vụ, rộng thấy tương lai, trái tim nhiệt thành, mắt thời ra thế, mong mẽ mang thương-mại, chấn-hưng thực-

nghiệp cho nước trở nên giàu, dân trở nên hạnh di nữa cũng không thể làm được. Có ấy nên nước Annam chẳng kém nước Tàu, mà người Annam thua người Tàu về đường thương-mại kỹ-nghệ; cứ môn men theo đường hoan, bằng chẳng thì lui gót về cây, để lợi-quyền cho chúng năm trọng tay, ngồi mà ngó chóc hùng kiêuân tài-sân.

Dường ấy, mấy trăm năm trước, há chẳng có người trí để ý việc tương lai sao? — Có chớ, chắc có lắm chớ, nhưng mà người biết lo là phần ít, người chầy lo hậu là phần nhiều, song cái phần nhiều chớ thêm lo đó, chẳng phải lỗi tại người không lo, xét kỹ, lỗi tại nơi Tao-vật trung-liều người Annam thời-tham tục vì còn cung là con hư; mà sao rằng Tao-vật cũng người Annam? Phải, Tao-vật cũng người Việt-nam, nên để cho nước Nam là một cõi diển-địa phi-nhiên, cả hoàn-cầu không nơi sánh-hai. Dầu rằng mắt cả quyền lợi về lương mại kỹ-nghệ, người Annam quanh năm cũng vui thú an nhàn, của Tao-vật cũng dùng, chẳng cần phải lo nghĩ, nhọc. Người mà dặng ở sự vui này, tự nhiên tánh tình thuận hậu, khi chất ón hóa, lòng không sốt sắng lo xa, chi cũng chẳng hay (tranh) giành. Không sốt sắng, không cạnh tranh, ấy là ngôi biếng nhát. Mà sự biếng nhát ấy bởi đâu? Có phải bởi quan vụ-thứ mà ra chăng? Có phải bởi không-chết đói, không sợ không lo mà ra chăng? — Phải vậy tưởng đâu ai cũng chịu cho rằng phải vậy, song cái tiếng « *biếng nhát* » đó, chưa phải nghĩa là không muốn làm động; biếng nhát đó nghĩa là ho-hồng, ho-thờ, lại sự ho-hồng, ho-thờ ấy cũng tại thời tại khi, thương mại với công-nghệ là không ích lợi. Vì vậy mà người Annam ta lưỡng chịu dốt thương-mại kỹ-nghệ. Nếu thế cuộc chẳng đời, vận-mạng nước nhà không đời, nếu bề sánh nhai không khổ, Pháp-quốc không khai-hóa mở

mang, cứ để như xưa vậy hoải, dầu mấy ngàn năm nữa, người Annam cũng chưa vì lợi công-thương kỹ-nghệ.

Nhờ mấy mươi năm sau đây, Nhà-nước Pháp qua mượn cái non vàng núi bạc của sần trọng cõi Đông-dương này mà tô diêm thêm và mở mang cho người Annam về đường kỹ-nghệ thương-mại, người Annam mới biết môn men chen bước. Thật, nhờ Nhà-nước Langsa khoan-minh đại độ, mở-mang cho người Annam, nên Annam mới biết được cái mùi thơm diệu, ngọt-ngon mà môn men chen bước, song tình lại trăm phần chưa bằng một. Tuy vậy mà cái ngôi « *tiếc-lợi* » đã lo, mà người Tàu không thấy, hoặc thấy mà có ý khinh-khi, nên để lọt tiếng xúc tâm, làm cho dân khi Annam chuyên động. Phạm lễ biết tiếc lợi thì biết ghen-dối ghét ghen, biết ghen-dối ghét ghen thì biết cạnh tranh quyền lợi. Giận, quyết ra tranh quyền-lợi, Annam mới nhưt tâm để chế người Tàu, từ thiên-thị chi thì quố, từ cảnh phiến-ba tới chốn cồn-cư nham huyết, sang-bên giàu-ngheo gì cũng đều hiệp-hình buôn bán.

(Sưu tiếp.)

GIÀU PhomPenh.

Tranh thương tổng bình

Lời diển-thuyết của M. Nguyễn-vân-Cur, về cuộc tranh thương và cách lập « *hội tiết dụng* » tại Longxuân.

(Tiếp theo)

Còn chớ người khách-trú yếu là chỗ này: Khách-trú tuy mạnh mẽ về khoản rành nghề và tư lữn, tuy họ bỏ cuộc thương mại hay nhưng mà, bất quá họ là kẻ trung gian mà thôi, nghĩa họ là kẻ mua đi mua đó đầu này đến bán lại cho đầu kia, bài quá họ cũng là người đứng cơn gạo cá thối là đồ thô sản của ta; chớ chẳng phải họ là người chế tạo vật chi cho chúng ta, thường dùng mỗi ngày, chẳng phải họ không mua cơn cá của ta mà ta phải chết đói. Và lại trong việc buôn bán thì cần phải có mỗi năng lượng là cần cho có người đũa mua hàng hóa của mình; mà mấy ông xét coi, những người mua đó của khách trú bán đó là ai? Có phải là hết thầy quốc dân ta chăng? Nếu như phải đóng bang ta là người mua đó của khách trú bán, như phải đóng bang ta là người nuôi sự sống của khách trú, thì ngày nào, đóng bảo ta thế lòng chẳng mua đó của họ nữa, chẳng bán vật thực cho họ nữa, chừng đó khách trú bán đó cho ai?? đó vật thực đâu mà bảo toàn sanh mạng! chừng ấy mạnh mẽ mà làm gì? bỏ cuộc hay lại có ích lợi chi? Bởi đó cho, nên, trong báo « *Tribune Indigène* » tỷ thế lực của khách trú như « *hình Bà-chàng, hình Ông-bị* » mà cũng chung bằng đất sét (« *un colosse*

aux pieds d'argile) thật là phải lắm, thật là nhảm lảm vậy.

Ấy đó là chỗ yếu của khách trú. Như tôi đã luận trước kia, tranh thương như chiến đấu, cần phải biết thế lực của họ rồi mình mới khởi « *đang* ». Nay trong neo thương trường của khách trú thì các ông đã rõ họ bỏ cuộc ra làm sao, lại mấy ông còn thấy chớ nào mạnh, chớ nào yếu của họ nữa. Thế thì, mình phải làm sao, cho đặng thắng... Tôi tưởng si ai cũng đáp được câu hỏi đó liền: Hề thầy họ yếu kỳ chớ nào, thì mình quyết đánh rết chớ đó, họ làm sao đơm đường cho tại, mình làm sao chẳng đắc tiếng được.

Thật vậy, cách ấy đã mau nên mà lại dễ làm hơn hết nữa, nếu bây giờ chúng ta đoán thế tuyệt lương thực họ, không mua đó của họ bán nữa, tức nhiên họ phải thợ khốn liến, hàng hóa của họ phải đổ mục, nên làm như vậy vậy đến năm bảy tháng, cần chi phải làm cho lâu, thử coi họ *quạt luy khăn* cầu chúng ta hay là chúng ta phải *quạt luy khăn* cầu họ chớ biết.

Làm như vậy, lại còn có ích cho cuộc thương mại Annam như vậy nữa, nguyên vì trong đóng bang ta, cũng có làm người thứ nầy muốn ra buôn bán, nhưng ngặt một điều là người nào không ra, thì cũng bị khách trú dùng phép hạ giá mà hại liểu; cho nên muốn thì muốn, chớ háy còn nhút nhát.

Nên như ngày nay, bọn nước buôn bán đó thầy chắc Annam tuyệt đường; giao diết với khách trú rồi, thì làm sao, hơn ấy lại không dám ra mặt đặng thù lợi quyền một mình một chớ, mà hề mới người ra làm được việc, ắt mười người khác bắt chước theo, mười người ra mà còn làm được việc nữa, thì ắt cả trên cả ngàn người theo sau.

Thế thì, còn lo chi mà cuộc thương trường tại Nam-ky này, không trở về tay Annam ta đặng?

Cái kế ấy, mẫu nhiệm như thế, song tôi đã luận gần nhiều người phân đôi rất lịch lợi với lợi.

Chẳng phải họ phân đôi có ích nước, họ phân đôi họ phân đôi là có ý làm cho nước họ những người sốt sắng, họ phân đôi là « *lưu* » đến « *đến* » việc cuộc công

XA-BONG MAT-XAY
 Tốt nhất cõi Đông-dương

Con ngựa một sừng

HAO-VINH Công-tý
 (HÀNG ANNAM)
 104th Rue Laferrière, Saigon
 ABBY KICLUB

thương của khách-trú mới lạ cho chứ ! Tôi nói đến đây, tôi lấy làm ngỡ nề, vì trong thời đại cạnh tranh này, trong sáu mươi năm đư, như nhà nước Đại-pháp giáo hóa, mà hãy còn một đám hủ-lậu, chẳng chút tinh ái-quốc, lại còn mong cần đường tiến hóa của quốc dân ta !!

Phải chi bọn thói họ ấy, phân đôi cái kẻ mầu nhiệm đản kê luận trêu đùa, mà nói như vậy: « Dân Trung-hoa là kẻ thù của người Việt-nam, là kẻ thù của người Pháp ». Hết thấy mấy hội này sẽ hội chánh ở Saigon báo kiết mà vay bạc về hay là bỏ hàng chầy.

3° Tại một thời, như tình nào chưa có, thì phải tạo lập hội nông-nghiệp, tương-tử và hội nông-nghiệp ngân hàng, rồi mấy hội này hiệp lại hùn một hội cái ở Saigon để chuyên lo về việc buôn bán lúa gạo, buôn bán các đồ thổ sản khác trong xứ và lo việc lập nhà máy xay lúa trong các nơi.

4° Như cơ-sức đư, thì lập một nhà Banque Annam (hàng-bạc) ở Saigon để giúp tư-bỏn cho nhà Nông, nhà công, nhà thương nào của Annam lập ra trong bốn thò.

Các ông xét coi, cách người mình bỏ cuộc tranh thương với khách-trú đó có phải phép chăng ?

Chớ theo ý tôi thì lập cách đó rất trùng đạo lý lắm; vì là có thứ lớp, có sự liên tiếp nhau, bình thường đứng đầu phải chủ hết; « đồng có nầy, tây có tao ». Đường ấy đến khi thành lập rồi, thì có lo chi, trong bà hội tròng, chúng ta chẳng đánh đổ cái trật tự mà của khách-trú vậy phủ quốc dân ta bày chầy đó.

Kể sách đã hay tuyệt diệu như thế song cũng có một phần người còn lo sợ hai khoản sau đây:

1° Thiệu người lãnh nghề điều đình các hội.

2° Thiệu tư-bỏn lập dù các hội ấy.

Về khoản thứ nhất, tôi xin nhượng lời cho ông Tổng-lý Tiết-dung thương hội tại Saigon (Directeur de la cooperative cochinchinoise) người vì hóm trước tôi đến học khóa với ngài thì ngài có phân với tôi như vậy: « Tôi làm nghề buôn bán trong xứ này trên mười năm nay nên tôi biết có nhiều người Annam thông thạo việc buôn bán và cách giữ sổ sách chẳng những người Langsa; như Annam bây giờ muốn lập tiệm hay là lập thời buôn bán, thì trước hết, phải chọn lựa cho được người rành nghề như vậy mà dùng đầu tư vốn mà cũng đừng bao, thì việc buôn bán mới lâu dài! Rồi đó ngài có chỉ cho tôi một người Annam rành nghề trong hàng « Union commercial, và trong các hàng khác.

Vậy thì khoản thứ nhất đó cũng không nhệ lo rồi, miễn là chúng ta chịu cố gắng, thì sẽ có anh tài ra giúp đỡ.

Còn khoản thứ hai, về tư-bỏn lập dù các ông đây, nhờ có mấy ông nhà giàu trong lục tỉnh, chẳng là mấy ông có tiền không thấy chệch kinh nghiệm, chẳng mấy ông, không lòng thương nòi giống, đành coi cho khách-trú lập đường, nên bộ của quốc dân ta. Ấy vậy khoản này hai đó, tôi cũng ít lo nữa. Theo ý tôi thì khoản đàng sơ, là hai khoản này: Một là: trong học ở mào học, tôi còn thấy nhiều người, hoặc vì chức phận mà nhứt nhất, hoặc mang tật đố kỵ.

Tuy trong trong tâm họ biết việc đóng bang ta khởi đản là phải, song họ chẳng dám làm, hoặc không làm, hay là làm lòng ganh gố; như-họ có quyền, thì họ yếm chế dân quê, còn như họ không quyền, thì họ cũng kiếm mưu nấy chức nọ mà làm cho lần nọ của họ môn lòng, rùng chí; ngó lơ cái cuộc cử đòng của ta.

Hai là: phần đòng trong đòng bang ta hãy còn dốt nát lắm, chẳng biết phận sự lúc này phải làm sao, bề thấy đòng buôn

bán rẽ thì đến mua, chẳng phân biệt tiền Annam hay là tiền khách-trú; nhờ vậy, nên khách-trú mới chắc mình có nơi bán hàng hóa, mới buôn lời khi thì đòng bang ta như thế.

Nếu muốn trừ khoản thứ nhất, thì tôi xin các ông, bề thấy ai ở thời ấy, thì liền viết thư cho các báo Annam ở Saigon, đăng biểu danh họ ra cho đòng bang ta biết mặt mà lánh như lánh một loài thú độc.

Còn cách trừ khoản thứ hai, tôi tưởng chẳng chi hay cho bằng dạy lẫn nhau, người biết rồi phải dạy người chưa biết, lần lần dạy cũng phải biết hết. Nếu có người trước nglich chẳng biết bề chính điều, thì trong cuộc quản hùn tang tế (mình đòng thêm đên, vì họ là Annam chẳng đòng Annam, thì mình thương họ sao được.

Còn một thứ người này nữa, tôi xin chỉ luôn cho các ông biết mà ngừa, là thứ người lãnh phần Ngư ông, tức ngư Tây cũng có nói như vậy: « Thừa dịp người quý đưc nước mà toan bắt cá ». Thứ người ấy nhìn thấy Annam với khách-trú được kinh địch nhau, bèn nhẩy ra buôn bán, trục lợi thái quá cho nhặng túi tham. Ai chẳng biết lúc này là lúc Annam phải ra mà buôn bán cho có tiệm đặng đòng bang ta tới lui mà mua đồ, song ít nữa cũng phải xét nghĩa vụ lúc này, mà ăn lời cho vừa phải, có đầu đắc thì rồi mong cái có lợi đạ, làm phải mang tiếng với đòng bảo rằng Annam mình bán mắc. Há đi quên câu: « Tiền nghĩa thì hậu lợi đã vinh » sao?

Vậy thì thứ người đó cũng là một thứ người hại cái chủ nghĩa của chúng ta lúc này. Nếu đâu có thứ người ấy, thì chúng ta phải để chế tức thì đặng làm gương lành cho kẻ khác.

Ở các ông, sớm giờ đó tôi khải luận cuộc Annam tranh thương với khách-trú trong buổi này, cuộc ấy nó căng hệ bề bề, đòng bảo ta, cho nên người nào là người Annam, phải lấy cuộc đó làm trọng, như việc trên đàu, trên có vậy, phải thể lòng đượng người rồi kể sức ít, người sức nhiều, hiệp nhau lại mà chung lo cho hoàn toàn nghĩa vụ; làm làm sao cho khi chúng ta xuống xuôi vào chẳng hỏi với tôi tiến ta, làm làm sao cho đòng hậu tấn không lời trách móc ta được.

Sau đây tôi luận riêng qua cuộc thương mại Annam tại Longxuyên này.

Trong khoản luận về cách bỏ cuộc thương mại Nam Kỳ, thì tôi có nói mỗi tỉnh phải lập hoặc thương hội, hoặc tiết-dung hội. Vậy thì trong tỉnh ta đây phải lập hội nào cho thuận tiện. Tôi tạm xét trong tỉnh ta, bà hân nay bị nạn mùa lụt, cho nên bề tư-bỏn thật là khem khuyết, thua sút các tỉnh khác xa. Nếu lập hội thương-mại là phải phải vồn to, tôi e lo chẳng làm được, cho nên tôi bàn tính với mấy ông đồng giả tại tỉnh như định lập một hội Tiết-dung-thương-hội thì cần tiện hơn.

Nhơn vì trong năm 1917, quan Phủ-Bày, ông Hồ-biêu-Chánh với tôi, có bàn luận, ý muốn lập hội này tại Longxuyên, nhưng mà lúc đó, mặc nhiều việc lằng xằng, phứt là mắc lo bài Đại-việt, lại cũng thấy lòng người xao lãng về việc biết hùn, cho nên mới không lập được.

Đến nay cuộc tranh thương vừa khởi tức thì tôi đã nghĩ đến hội ấy liền và tôi chắc lúc này, lập ra ít thích hiệp với nghĩa vụ của chúng ta lắm.

Lời tôi tưởng chẳng sai, cho nên khi tôi đi xuống ra, thì các ông tư bề khi đến thời tại Longxuyên thấy được sự kiện.

Và cũng cách lập hội này rất dễ vì tôi chỉ chẳng phải là hội buôn, cho nên lập hội này phải xin phép quan Nguyễn-soái

phê chuẩn chương trình; Khi quan phê rồi thì sao lục hội ước ra hai bộ mà lưu ký tại tòa thương vụ và bộ cáo trong nhựt-báo cho các nhà buôn rõ biết mà giao thiệp với mình: Lập nó, khởi đòng bài soạn ý, lại bắt luận là quan dân được hùn với cá. Đều hay là và khác hơn các hội khác là cái chủ nghĩa cao trong của hội như vậy. Một người giúp cho nhiều người, nhiều người giúp cho một người ». Tôi xin lấy một cái ví dụ rõ hơn hết và trước mặt mọi người mà cất nghĩa hai câu ấy:

(Còn nữa)

Trương Thương-mái

Trương dạy buôn bán và bút toán quốc-ngữ hầu họ.

Liệt qui thương nhơn Annam cùng người Annam giúp việc buôn không biệt tiếng và chữ Langsa, muốn rành nghề buôn và bút toán nên sớm xin ghi tên vào sổ mà học.

Gởi đơn với ông Nguyễn-văn-Cửa chủ hội thương-mại, kỹ-nghệ 157 rue Catinat Saigon.

Trương dạy làm bánh

Trương dạy làm bánh ở đàng Espagne sau Lục-tính-khách-sạn đàng dạy làm Dầu cha-Quay, Hàm-chim-Bén và đủ các thứ bánh Bán Khách-trú.

Người Annam bất luận Nam Nữ đều đặng đến xin vào học, khỏi tốn tiền bạc chi cả, duy có chút công học nên nghề.

ĐÔI LỜI SIỂN LUẬN

(Tiếp theo)

Chi tr đòng-bang ta, thì thật là cái nghề buôn còn chưa thora mấy, vẫn biết có học thức cao sâu, mà cái học thức ấy lại là để bỏ vào nơi si-hoan: Có mà trót mấy ngàn năm, dòm đến chốn thương trường trong bốn-xứ thì chỉ thấy rông lộn xộn khách-khieu-cơ. Than ôi! Cái văn-đề rất thâm-viễn, rất huyền-điều, rất đố-ích, mà đòng-bang ta lại là làm nổi mớ hồ. Đến nay: cái văn-đề ấy đã tỏ rõ như gương; qui đễ về đố giá, càng xét nét bao nhiêu thì lại càng hơn thì bấy nhiêu, tôi chưa đàng một đòng rằng: văn-tử của Trung-hoa là một thứ văn-tử xa đàng-lý, cũng bất cần, bất thông, nên qua vậy thì dĩ nhiên ngày nay ta học-con thấy được làm ông làm bà, rung đùi, cười thì tinh quái hẳn thật: Hẳn văn-tử của Trung-hoa, chẳng kém gì văn Pháp, văn Đức của thầy ta, song hơn là hơn hai chữ « Bi-mật » của lối văn ấy, mà đản ta thành như người quàng mắt, điếc tai, bọn khách-trú thì thật là xảo quyet, mà so với văn-quốc, thì là bề cháu lưu của chúng nó, cũng chẳng thua. Chi văn-tử của Trung-hoa, sáu-mươi năm về trước, thì cũng chẳng có một ai được rồi cái chốn quê hương, đượng ấy: bề nghe thầy rất hay học; thì tất nhiên cái trí hóa lại là suy nhược. — Mà bề biết cái trí hóa suy nhược rồi, thì tất cũng thấy rõ cái sự diệu diệu của đòng-bang ta là bao mà! Bởi sự diệu ấy, bề ấy mà văn-chương của Trung-hoa, đã bày bề thế nào, thì cũng như là lượng sóng cả được thora, giấp phía nào phải chòng theo thế này, chẳng đợy luận đòng dài về cái cứ chỉ cũng như chước của

Quận Hattien.

Tại Tòa Bò Hattien, ngày 23 Novembre 1919, chín giờ ban mai sẽ đấu giá lãnh chịu những:

- Cơm nuôi phạm nhân... 3000\$00
Già phòng... 75\$00
Thẻ chưa tạm... 1200\$00
Thẻ chưa quyết... 2200\$00
Già phòng... 33\$00
Thẻ chưa tạm... 880\$00
Thẻ chưa quyết... 55\$00
Chỗ để bên ước điều lệ cho coi:
Phủ Thống-Độc (phòng-nhất, tam tầng cấp).
Và tại tòa Bò Hattien.
Hattien, le 25 Octobre. 1919.
Tham-Biện ký tên.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đang bự nhất hơn hết trong cõi Nam-kỳ này vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathé freres là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rạp. Hãy đến coi.
Tuần này có hát tuần. Thị-minh.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LỎA

Giá bạc kho nhà-nước... 9 t. 50
Giá lúa, ta 68 kil. chỗ tới nhà máy Chợ-lớn (bao trã lai): 6880 tới 6490.

NAM-KY (Cochinchine)

Sài-gòn

Quốc ngữ ngữ

Đờn là Annam ta phần nhiều ham đi quốc ngữ quá, cho đến đến có người tưng ngất mà cũng nhìn nhút mua cho đàng một cặp mới nghe, lại còn muốn cho đàng ngữ thật lớn mới vừa lòng cho. Nhâm đứ không có đàng chẳng can chi, sao không xét để mua nhau đến tiền làm giao cho chặc. Lại có một, hai á không thể sấm nổi sanh lòng ăn cắp của người ta mới tẻ cho chớ. Như thị-năm Diêu, 17 tuổi, nghĩ mình đờng lúc xuân xuân không có một cặp quốc ngữ nữa mà đi với người ta thiệt là thẹn mặt, mà có tiền đâu mà sấm? Vì vậy nên thị thiêm Ng.-thị-Son ở đường d'Ayot số 68 có mua một cặp 7\$00, nâng mới lần la thừa cơ ăn cắp rồi trốn biệt. Ham làm tội làm chi mà phải trốn chui trốn nhủi vậy cả?

Mốc túi

Nghề móc túi sao mấy tháng nay saoh ra nhiều quá. Mới đây chặc thị móc Lý-cam, nhà ở đường hẻm aux Fleurs, số 8, đi xe lừa giữa vô Chợ-lớn, đờng có tên cu-li Lê-văn-Cô, 23 tuổi, ở đường Long-kiên, mới vừa thò tay rút cái đồng hồ bạc 4\$00 của chàng va, chàng va hay đàng hồ lên kêu lính bắt.
Kê Chu-luu-Dầu, ở đường Doudard de Lagrée, đi chơi ngoài chợ mới Saigon, cũng bắt đàng tên Nguyễn-văn-Nghệ, 18 tuổi, là đàn không nhà cửa không nghề nghiệp, đờng móc cái bóp của y đờng 1\$04.

Còn ông C... làm việc ở Thương-chánh, nhà ở đường Therd số 75, lại có rặng đồng cũng đi chơi chợ mới mà mặt một cái bóp đờng 260\$00, một cái giây số Thương-hải và giây tờ của ông, không biết rút mất hay là ai ăn cắp. Bộ khi ông này cũng bị đám móc túi chớ gì.

Thiệt là gan

Tôi bữa 3 novembre, ông R... ở đường Mac-Mahon số 91 mắc ngồi bàn đờng bữa, chớng mần bữa ông thấy sao mầy món đồ trong phòng khách mới hồi này còn đây, bây giờ đâu mất hết một cái hình tượng nhỏ, một cái đồng hồ 20 quan, hai cái gương soi mầy, 4\$30 bạc và ít món lộn vụn nữa. Kiểm càng trong nhà không có, bước ra ngoài vườn thấy đồ ăn trộm bỏ lại đó, lấy có cái đồng hồ hai cái gương và bạc mà thôi.
Thiệt là quả tu-nào đó quá sức gan, lúc người ta còn thức mà dám vào ăn cắp đồ, phải ông hay đàng cho đó một mũi súng sáu còn gi-lánh mạng.

Tội nghiệp quá

Sớm mai ngày 5 novembre, tôi 6 giờ rưỡi, một người đờn ông Annam, độ chừng 50 tuổi, nằm trên cầu thỏ cuối đường Kinh-lập, đau bịnh chi không biết mà hết tinh thần vậy. Lực lượng thì không giầy tờ chi cả nên không biết người ấy là ai. Sở tuần thành lập tức kêu xe chở lại nhà thương thị Saigon, mà chưa kịp tới nơi hôn đã về địa-phủ. Quan thấy khản thì nói người ấy mang bịnh mà thóc. Chàng thầy bà con chi hết, thành-phủ phải chôn.

Vô ý

Người kia ở tiệm bombay đường d'Ormay số 13, xác hàng đi bán vô ý không coi để chớng chọt hết một số hàng 152\$00.
Một lần cho tởn đên giá, có đi bán nửa rặng mà để đái.

Tám chục đồng

Lê-văn-Cam, 30 tuổi, ở đường Blanc-subé, đên bót cơ rặng y mới bị ăn trộm lấy quần áo đàng tám chục đồng... số nhỏ, nên y xin quan Tuần-thành cho lính đi kiếm.
Bộ điều sao chớ?

Cholon

Đáng khen

Sớm mai bữa 3 novembre, tôi 9 giờ rưỡi, há già kia tác chừng 60, 62 tuổi, già có lùn còm, đi rừi chơn sụp tế xuống kinh Phước-kiên. Có tên xe kéo vừa thấy thì nhảy theo vứt bả lên thì bả còn sống, lật đật chớ lại nhà thương Chợ-Rẫy, mà đi chưa đến nơi há đã nín thở.

Đáng khen tên xe kéo có lòng tốt cứu bà già, nếu bà không sống là tại già yếu sức chịu không chịu, nếu người tởn á cứu đàng.

Tội nghiệp bà già, không biết có con cháu chi không mà không thấy ai đên nhìn cả.

Đáng ghét

Chặc Triều-châu ở đường Long, 37 tuổi, nghề trồng rau, ở đờng đờng xe lừa Mỹ-ho mới bị bắt giải Tòa vì tội đàng 24 tuổi, bả búng, không biết đàng chi trong việc đó, bộ khi thấy lính chặc cho tiến nhiều ham hay sợ không biết, mà lại dụ đó gạt gẫm con họ đàng chặc y làm cho đờng việc khôn nạn đó.
Tự-Giới cũng bị giải Tòa luôn.
Ước sao Tòa phạt hai tên này cho đờng nể đàng làm gương cho kẻ khác.

Đáng thương

Đáng thương là như thiêm Lê-thị-Liêu, 38 tuổi, nghề vá bao, ở sau nhà máy Nam-Long. Ai cũng biết nghề mọy ăn có mầy đồng tiền ở đâu; tuy vậy mà thiêm này cũng có dư dả đàng là nhờ ở cần kiếm, biết chắt một để dành để đập mà sấm áo sấm quần cùng là một hai món trang vật cho có với chi em, mắng cắt ca căng thừng, lại có cái giòng ăn trộm quá sức bất nhơn, nó lura cơ thiêm đờng ngon giết, vào tom rơ chặc chửa một mớp. Tính hết có 60\$00

Tội nghiệp quá! Biết bao lâu nữa mới làm ra của ấy.

Một đêm ở hai nhà.

Nguyễn-thị-Lào, 32 tuổi, đờng Tân-Hưng, có một đờng cháu gái 16 tuổi, gộc ở Hanh-thông-Tây (Giadinh), tên Nguyễn-thị-Ve, ở chung với có, sáng bữa 8 novembre, con ấy bỏ nhà có mà đi đâu không biết. Hồi nó đi có đeo một chiếc đồng mạt tre 12\$00 và một sợi giây chuyền nhỏ 15\$00. Người ở trong nhà không thấy về, lật đật đi kiểm từng bưng tới chiếu cũng không đàng bèn đi cơ bót. Qua bữa sau con ấy mới về đầu có chòm hoa, mặt coi khờ khiên. Khá, có đờn trờng đờng trong mình con nguyên.
Nhậu hỏi có bé đám ấy ở nhà ai, làm việc gì, phải khai cho thật.

Giấy lau

Mai-văn-Phước, 24 tuổi, dân làng Hậu-Thạnh (Mytho), mới bị giải toả vì tội dùng giấy thuế thân khác tên khác họ.
Nguyễn-văn-linh, 27 tuổi, kéo xe kéo, ở đờng hẻm Bình-Tiên, cũng bị giải toả vì tội trộm giấy thuế thân của người dân cần là Đinh-văn-Thanh, 22 tuổi, mà đàng.

Lông này Nhà-nước cho phép mầy người dùng giấy khác tên họ, đờng tới quan mà khai, không ai bắt buộc, đờng xin sửa lại cho trùng tên họ mình. Vậy ai có lỗi dùng giấy lau mau mau phải đến mà khai thật thì quan dung thứ cho, nếu để qua sang năm bắt đàng thì không khỏi tội.

Giả từ chớng chặc.

Có tên thị-Kiếm, nay 19 tuổi, lúc trước có tên chặc Triều-châu Lý-Thượn, 35 tuổi, nghề trồng rau, ở đờng Bình-lay, cây người đên nói hay là mua chi đó. Nàng thường nghe nói: «khó khách-tử hơn giàu Annam», nên tự nghĩ chặc này trờng tuổi mặc dầu, nàng cũng ưng nó đàng mà nhờ tâm thần, miễn đờng sung sướng thì thôi, nào, tiếc thân này cũng «chủ-ừng» (già công cũng kêu (ừng)). Trờng để đờng như lòng ước nguyện, nào hay đâu gặp chặc bả nhơn, nàng đờng xuan mà nó không cang, bả giỡn nhơn trờng rau với nó. Mà xét lại: việc làm ăn chớ nài lao, thể ra làm có bạc bao nhiêu, nó lại gói về tau hết cả, chặc trong mình một phần không có, chẳng hề nghề nó nói chuyện sấm cho, mà bẻ nó ra thì nó chưởi vào rầy rã, không kể đên của chớng công vợ, nàng mới mình ngày lo đém tiền, trách phận mình giả đờ bắt nhơn, ở với nó thật càng thiệt cho thân, đàng một cuốn gói giả từ chớng chặc. Công cụ khổ kờ sao cho xiết, đại gì ra đời tuy không? Bạc trong nhà còn hiện 3\$000, nàng tóm hết làm của làm bòn.

Chặc हुआ danh Annam

Tại thành phố Cholon mấy nước này luôn trời ngày saohợc bởi người đờng nên nhà họ cũng lo hứng nước cho kịp về đờng có đủ mả dùng. Bởi có nên thương khi họ giành hứng trước mà sanh ra rầy rã có khi đánh lộn. Mới hôm 5 novembre, cũng vì giành nước mà chặc đàng Annam.
Vấn là lại ngã tư đờng Thủy-binh và Lareyniere có một cái máy nước, lại gần đó có máy tiếm đờng giây của chặc nước Hê, bả chặc này lại máy ấy mà hứng nước. Chiều bữa 5 novembre, có một người Annam cũng lại đó mà hứng, mà có một mình người ấy là người Annam giành với nó không lại, nó giả với nó, bả nó y đờng xum nhau đàng người ấy rồi bả nó trong tiếm nghe là cũng chạy ra đánh tiếp. Người Annam liền chặc bả bắt dính chúng mới về đờn và chịu.

Trong khi chạy hoán đờng nhằm một thấy đàng kia coi xe-máy đi lại, hai người đên tẻ nắm tay, lại bị bả chặc trên mườy mầy đờng rợch theo vạ tới đàng luôn hai người. Mầy có lính lại bắt đàng bả bả chặc còn bao nhiêu chặc hết. Nếu không có lính chặc khi bả ấy vào giết hai người ấy rồi. Đắt lại bả cái gần đó; tra xét mặt hỏi quá lâu rồi làm sao không biết mà bót thái hai đàng về hết. Chặc đờn rồi cũng làm giây gửi Tòa xin phạt đám chặc ấy chớ chẳng không. Nếu bả qua thì chặc đờng mới cang lờng, niếp cho Annam làm lảm.

An cướp bỏ xuống mà chạy

Trờng «Truyện đời xưa» có nói chuyện thỏ ăn trộm gà bị chớng rợch tuột quần mà chạy. Đờn nay lại thấy an cướp bị đánh bỏ xuống chớng chạy.

Tích là hôm tuần trờng đờ người ở Tân-an chớng ghe đi đờng cá, chớng về gần Chợ-đệm gặp một bả an cướp bả tam đờn ngồi xuống đờn ghe và mả đánh. Bả an này có nghề hén một mình mà đám cự với đàng an cướp ấy, tuy bị nó đánh nhảm cang tay mề đàu mà y không sợ cứ việc cự một hồi, an cướp liêu bẻ làm chi không đàng bẻ bả xuống rừ nhau mà chạy. Chớ đó nhằm giây rành bai làng là Tân-Nhựt và Tân-Túc. Anh ghe cá là làng mà không một ai tiếp cứu, anh ta bèn đờng chặc xuống theo ghe mình, chớ lời chỉ chợ Ba-cum, lên nhà họ làng Tân-bửu mà thừa. Có đờn ba người ở Ba-cum nhìn chặc xuống thì biết là xuống của tên kia ở làng Tân-Nhựt. Hường chặc tên Tân-bửu bèn lấy khai báo nội vụ giải Tòa.

NAM-KY

Nông-nghiệp Trờng-tê

HỘI

(Le syndicat agricole en Cochinchine)

(Tiếp theo)

Chợng như vậy cũng phải, là vì sự cho vay lời rẻ và phân hạn nhiều năm để trả, thì thuở nay trong xứ chúng ta chưa hề có, nay mà đàng như vậy thì để cho chúng ta làm ăn lảm. Nhưng mà nghĩ lại cho kỹ phải lý phia Canh-nông mà làm quí hơn. Bởi vì sự cho vay tuy nay chưa có, chớ ngày sau sẽ có. Một ít lần đày làm sao cũng có hãng cho vay giúp Canh-nông (Banque agricole) như bả giả đờ có nhà chớ vay giúp Thương-mại (Banque commerciale) và nhà cho vay giúp Công-nghê (Banque industrielle) đó vậy.

Lập Ngân-hàng là một sự lợi chặc, chặc cho những người có bạc dư, cho nên chẳng nay thì mầy cũng có kẻ đờng lập đờng mà cho vay đờng, chặc như phia Canh-nông này thì càng có sự lợi hơn. Annam cũng có người ra mà lo. Cái lợi phia Canh-nông đày là lợi chúng chớ ra đây nhà Nông và Điền-chủ, mà cái lợi ấy cho biết sự lo liệu thì mới có, bảng chặc lo thì nó lại sanh ra việc hại. Lợi hại đờng nhau nên nếu chúng ta chẳng đờn (thể cũng nhau mà lo thì e ngày sau đờn có kẻ đờng chặc đờng kíp.

Hạt này chặc gặp thấy đàng cho nên nhà Nông ta chẳng hề biết lo sự đàu. Ấy cũng là một cái tánh tự nhiên của kẻ ở đờng ở bãi, việc chi cũng để cho nước đờn trờn rồi mới nháy. Mà nếu có ai hiểu thấy xa, muốn đờn đắt cho thì lại sợ mất công, nên tháo trái coi bộ chẳng vừa lòng chừn nào hết. Nhưng mà nói cho phải, hề khi nào ném đàng mủi đờn

năm một... người... trên... đất... bất động... hay hết... vào... nói... làm... đàng... về... Toa... không... g. long,

rồi, thấy đặng sự lợi hại rồi, thì liền theo ngay, chẳng có cứng đầu cứng cổ, vì chẳng khác chi như sự trông trãi ngày xưa, và ngày nay trong xứ chúng ta vậy.

Những đấng công-minh chớ lấy sự khố để này mà buồn lòng, dẫu cho hơn phía Ngân-hàng thì tôi xin giải sự một ít đều lợi hại trong phía đó cho chư khan quân nhân lâm.

Mà bởi tôi đã nói trên này rằng phải lấy phía Canh-nông làm trọng hơn phía Ngân-hàng thì tôi xin giải sự một ít đều lợi hại trong phía đó cho chư khan quân nhân lâm.

1° LÚA GAO

Kiểm lúa mà bán. - Hết thấy ai ai cũng biết rằng hột gạo là đồ vật thực của hơn phân nửa loài người ở trên địa-cầu này. Mà coi lại thì không có mấy xu cò lúa gạo dư ăn mà bán ra cho Ngoại-quốc.

Có năm xưa sau đây mà thôi: Miêng-diện, Nam-ky, Xiêm-la, Huế-ky và Nhứt-bôn.

Nếu sắp theo thứ tự cò gạo nhiều hay ít thì Nam-ky chúng ta được đứng bậc nhì, bằng muốn biết gạo tốt xấu, thì Nam-ky ta đứng về bậc chót.

Thảm thay, chớ chỉ mà bởi phong-thố của chúng ta không hạp với giống lúa tốt như mấy xứ đã nói trên đó, nên chúng ta phải chịu trông lúa xấu mà bán rẻ, thì cũng đành lòng, cái này ruộng ta thì tốt hơn các xứ nói đó, giống lúa tốt của các xứ ấy thì chúng ta cũng đều có hết, mà ta lại chịu để cho gạo của ta mất giá hơn thì ư biết đường nào!

(Còn nữa).

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

(Tribune libre)

Cholon le, 8 Novembre 1919

Cấp-ràng xe kéo.

Tôi là cấp-ràng xe kéo tại Cholon, Kinh cùng ban đồng nghiệp đặng rõ: Mấy anh em ơi! chúng ta đây là nói giống Annam mà, sao mấy anh em không chịu làm gương tốt cho bọn kéo xe của anh em bất-chức, tôi ngó thấy trước mắt, phiên trong bụng lắm, nên mới nói ra đây, thấy anh em cứ vô tiêm Chệt mà ăn uống hời, thấy có nhiều chỗ, hệ mỗi lần tôi đi ngang qua một tiệm gì của Annam thì có ý liếc mắt coi thử tiệm Annam buôn bán ra thế nào, hệ liếc mắt thấy chừng nào càng mắc cỡ thâm chừng nấy, như tại đường cây-mai góc đường Canton có hai tiệm cơm, một tiệm của một Á-xám, một tiệm của một người đờn bà Annam, thấy mấy anh em (mấy anh cấp-ràng xe kéo) vô ăn kéo xe, một lũ họ đạo bầu vô ăn chọt xức trong tiệm cơm của Á-xám, còn tiệm cơm của Annam thì trống trơn, chẳng có một người lai vãng, cho đến đôi mấy tiệm nước thì anh em cũng ăn uống như thường. Anh em ơi, anh em lớn nhỏ thử nghĩ mà coi, anh em tới mà giục lúi cho Chệt chừng nó cò su cò lúi đem về Tàu, mà nào nó có biết ơn anh em ở mô, chúng nó lại còn khinh để khi bị thêm thì có. Tôi

trông chắc là anh em chưa xét tới, chớ có lý nào anh em không biết mắc cỡ, hồ người sao? nó đã chưởi mình mà nghĩa gì cứ lán la chà lét tới tiêm nó hoai, hay là anh em làm cho lãng tai hay sao chớ? Anh em tới tiệm Chệt mà ăn uống tụy bề ngoài nó đãi anh em cách tử tế hơn khi trước, chớ thật bề trong nó cười anh em dài ngoai, không biết xấu hổ gì hết, ai chưởi nó giống cũng mặt ai, ai si nhục cũng mặt ai, cứ lúi vô ăn của nó hoai. Nó cò lo sợ gì đâu, bởi nó đã thấy anh em làm gương xấu trước mặt rồi, tiền Annam có kể một bên mà anh em không tới, cứ tới tiêm nó hoai, thì thật nó có lo gì là không tiêm đem về Tàu, bởi sẵn tiền của anh em đã đem đưng cho nó thiếu gì đó. Hết thấy anh em lớn nhỏ nghĩ lại coi, một tiệm của nó và một tiệm của Annam mình khích nhau, mà tiệm nó buôn bán đắt còn tiệm của Annam mình buôn bán rẻ, thì nó cười thầm ai a anh em? Có phải cười thầm bọn Á-nam chấy này hay không anh em? Còn tiếng Nam-mang từ nghĩa là gì anh em? Âu-trĩ là giống chi a anh em?

Thôi đời tôi cho anh em xét lấy mà làm gương tốt đặng soi cho cháu lòng bông cu-li xe và bọn họ đạo đó anh em.

Nay lời.

Một người cấp-ràng xe kéo tại Cholon. Tên là NG....

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Tự trần thương vụ

Mấy chục năm dư bị quai chụa, Bày chừ thương cò ráng tranh đua, Gánh bưng kiem lợi bù quai me, Yêu dúi không tài đáp đợ vua, Đam bán dúi tiền ghé đả sảng, Sỏi gương danh phận phận danh thua, Chì em mức chằm lo cho chàng, Kinh tình chuông vàng tiếng dục khua. Liêm Khê, Đỗ-Như-Tuyết

Tự thuật

Nỗi buồn tâm sự tở cùng ai, Cỏ thê người trông mấy dặm dài, Dữ sách xem văn hàng muôn toan, Chong đèn nhớ bạn tánh như tay, Thuyên to sức mơnchưa vại phen, Gánh nặng đặng xa ướm trở vai, Tâm vịnh tính xạo rồi lộn ngược, Nỗi buồn tâm sự tở cùng ai. Liêm Khê, Đỗ-Như-Sương

THƠ TIN VANG LAI

(Petites correspondances)

Vinhlong, le 4 Novembre 1919

Kính thăm ông, và chúc cho ông đặng chữ an nhàn, và sau đây tôi tỏ cho ông hay, xin ông mở lòng rộng mà thương người đồng-bang. Nguyễn trong làng Tân-an-tây tổng Bình-thới hạt Vinhlong, có một cái tiệm rượu hiệu Quán-Hiệp-Tường. Nó đặt rượu ra thì hém là đồ số của nó mà người Annam ta xúm lại mua. Mỗi năm cũng chừng đôi ba ngàn đồng bạc huê lợi cho nó xài; nó lại còn đặng người đần-bà Annam ta quá thể, chừng 5 giờ khuya nó bán giấy hém, mà chỗ nó bán giấy hém cũng bằng chỗ quan-lơn vậy! Như ai có đi khuya thì mua một ít đặng, bằng trễ giờ thì mua không đặng. Còn nó bán giá mỗi gánh là 0\$14, như ai có 4 đồng su

lê thì mua mới đặng, bằng không có su lê, nó không thổi thì mua không đặng. Như mua đặng giấy rồi thì phải ở đó chờ đến sáng, chừng 7-8 giờ sớm mai hoặc 9-10-11 giờ trưa, chừng nào nó ra khắp rồi mới lấy hém đem về được. Như người nào có đem cho vợ nó là người đần-bà lâu năm ba cây chuối, hoặc một hai cặp đùi hay là một ôm món cũng được, thì vợ nó biểu chệp gánh hém đồ trước cho mình. Nếu hém hết thì nó biểu mình đem cái giấy đồ trả lại cho nó, rồi nó biến cái giấy khác cho mình đem mai sẽ lấy hém chộp tiền nó không trả lại cho mình.

Song người Annam ta cũng chịu lòng nó, mà nó còn mang nhọc nhằn, rồi thấy mua nhiều quá, mỗi bữa nó bán giấy hém cho vợ nó, như mình có đến mua thì nó nói hết giấy rồi, vợ nó lại kêu mình bán lại mỗi gánh giá là 0\$20, như không ai bằng lòng mua giá đó thì phải vô không.

Nên tôi nghĩ lại chệp nó ỷ quai, mà người Annam ta mắc ngủ quên nên không hay sự nhục. Nay tôi nghĩ việc nuôi heo không phải cho ăn bằng hém mới được, bằng không ăn hém không được hay sao mà để cho chệp nó nhục vậy thì tôi thấy cũng nóng lòng, mà không có sức chi ra chộp cừ, xin ông nhìn một chút giấy nhứt-trình kêu cho Trương-chức Hội-tê mấy thôn bán-cận hay đặng thức dậy diễn thuyết cho nhon dân hay biết rằng sự mua hém là sự làm giàu cho chệp mà nó lại còn nhục Annam ta.

Tự hâu ai có nuôi heo xin lấy tấm cám mà cho ăn chớ đừng đến tiêm rượu chệp mà mua hém thì khỏi sự nhục cho người Annam ta; để nó đồ cho nó biết là người Annam ta đặng lòng nó mới sự, không thì nó xin để hoai, mấy làng bán-cận tôi xin kể dưới đây cho ông biết.

- 1° Tổng Bình-Thới, làng Tân-an-tây, làng tại tiêm.
 - 2° Tổng Bình-quoi (làng Quoi - hiệp làng Tân - an - đồng.
 - 3° Tổng Bình-chánh (làng Chánh - an làng Chánh - hội làng Chánh-thuận làng A - n - h ở i.
 - 4° Tổng Bình-trung, làng Quan-hồng.
 - 5° Tổng Bình-thành, làng Nhơn-phù.
- Nay tôi tỏ các điều chệp nó ỷ tiện người Annam cho ông rõ, xin ông coi chớ nào không phải thì xin lại tôi để cùng ông.

Nay kính tỏ, Làng Tân-an-tây, VÕ-VĂN-CHÂN.

HƯƠNG TRUYỀN

(Echo)

Người ta ăn đất Một cò con gái ngồi bán hàng xén giữa chợ Đ. B. thường để bên mình một cái vung đất vừa ngồi vừa bán hàng, thỉnh thoảng lại gặm một miếng rồi nhai trâm-trắc, như người ta ăn bắp rang vậy. Quái! ai lại không cho là một sự dị kỳ, vì rằng vung nời đất là một vật đất sét hăm chín, đã vô-vị vô-khi, có bổ ích gì mà có ta ăn mãi không chán. Lâm người cho là lạ và có ý hâu châu khen ngợi rằng vì có cò ăn đất thật thì hiền lành (hiên như đất) cho nên cò ta lại càng ăn nhiều

thêm, có ngày ăn hết hơn một cái vung om-một, mà có ý khoe với chệp em rằng ta đây cò tánh hiền hậu thiên-chán.

Hôm nay đến đó không thấy cò ngồi bán, mà hàng hóa cũng dọn đi dẫu hết, không rõ cò gì, cò về vì không lành chất thực lắm cho nên chệp gian lận hết cả, lỗ vốn độn hàng đi...? Không...! Có phải thế đâu! Nghe nói vì một hôm có năm bảy chệp em đến mua hàng, thì có vẩn ăn cái vung trâm-trắc, nhân cò một cò hỏi đến sự lạ ấy, cò ta chửa kịp trả lời, thì bỗng có một cò trong bọn ấy (ở xa mới đến vốn chưa quen có) đặng rằng ăn vung ăn nời đất cũng là thường, chính tôi khi trước lúc c' mới có nghe con số cũng ăn vung c' đất như thế, sau đến nghe đũa c' con thừ bài lại thêm ăn dũa rai, c' sau đến dựa thứ ba lại thêm ăn c' phàn trau bỏ mà người ta trợn mắt c' đất trệ phen; ấy cũng là một c' thường, người ta hay gọi là "ăn rở" c' đó có lạ gì.

Có ý nói đời tôi thì có kia tẻ nghệt, rồi giả tưởng nói qua chuyện khác. Qua ngày mai thì cò độn hàng hết không biết đi đâu? Ôi! Cái thế vị làm mại, chửa từng đến, cũng có khi làm lợi, mà trường trãi đến cũng nghe làm nổi đại khờ. "ăn rở" là bởi có gì, mà chán gì vị ăn lại ăn gì vật kỳ quái thế...?

Phnom-Penh Bazar

TRƯỜNG-XUÂN

Bán lẻ	Bán lú
Núc gái cò áo bành to xuy vàng - 12 núc	1960
Kiên để hình chộp, máy chạp liêng, xuy vàng, kiền dày, các bia (forma visite) 0=086 x 0=09 - 12 cái.	3 30
Hình búp bê (poupée) - 12 con	2 50
Cán viết đưng mực người xuy vàng n° 2923 - 12 cây	4 30
Cán viết đưng mực người xuy vàng n° 2925 - 12 cây	3 30
Giấy viết thơ có gạch hàng 0=22x0,13 mới xấp 100 tờ đôi - 12 xấp.	5 00
Bưu trảng để lót cò 40 tờ đôi (Annam) - 12 cái	1 70
Cartes postales giéc Âu-châu, hình xứ Cao-mên	
Một trăm	3 50
Một ngàn	18 00
Khăn bông lóng dệt bằng hoa (bun) 0=37x1=45 - 12 cái	9 00
Giẻ contre remboursement. LY-HỮU-ĐU.	
25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.	

Tin Đông-dương

Phổ-phu. Trộm Đem một cái, được một người thầy thuốc, mới lấy được một quả cò, trong nhà thực đây, đem tìm đưng thoát thân. Nghe là trộm, dân tuần chạy đến, vừa gặp đưa gian nhơn, đuổi theo bắt nên phải quăng đồ trở lại, cò thoát cho khỏi má thỏ. Cũng trong đó, lấy được một quả chà (thực đây, quả nó chạp). Mấy đăm ăn trộm vật này, chẳng qua là ma dối cá, cơm cao gạo kém, những đũa khôn cùn, không biết lấy chi mà ăn tiên cho qua ngày tháng, bắt đợc-đi phải liều thân làm nghề dè tiện, chẳng qua cũng kẻ sinh hoạt tạm thời để thôi. Việc công học. Mấy năm nay đến tiết mưa lũ, đưng cái quan bồn phía chợ ngạp cà, sự gian hồng thương mãi không được tiện.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỬA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhưt hạng bào-chê sư, kè nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gửi thư cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vửa lòng.

Cuốn ĐƯỢC-TÁNH LỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thư cho ông Solirène, ngài sẽ gửi cho không.

Nay nhờ sự quan Công-chánh thường người bảo xứ, sức đề thêm đất nơi các đường thành phố thiệt cao, để phòng thủy tai, và cho hành khách thông thương thuận tiện.

CÁO BẠCH

Kính câng quý ông đặng hay: Tôi có bán với bột làm nhà, với quết, với ăn trâu (thứ trắng) theo cái đờc. Với của tôi hảo ra để tự nhiên, chứ không có trộn thêm cát cho nặng cân như với của khách-trú vậy đờc. Với của tôi mà có cát chớc dính là vì cái vôi đã dính xan trong đá sau-hồ mà thôi.

Với của tôi bán cũng đặng giá với khách-trú làm tại Chợ-lớn, Chợ-quảng, và mỗi một trăm tạ, trả tiền mặt tôi bời cho quý ông 5 phần.

Lò với của tôi ở tại Bến-cát (Gò-vấp). Cần muốn cho khỏi mua gạch ngói của khách-trú thì Annam cũng nên nổi lên một cái lò gạch.

Có một người quen biết với tôi, và có một số ruộng 416 mẫu tọa lạc tại hạt Gia-định, cách chợ Hố-môn 2 ngàn thước. Ruộng này ở dựa về Canal de Cáp-an-hạ và Canal de Tân-phủ-trung, có thể chuyển chở gạch ngói dễ làm.

Ruộng này thị giá 6.000 \$ 00 khời đi Notaire. Như ông nào chịu mua làm lò gạch thì tôi cũng rặng mà xin khản đờc cho 200 mẫu rừng đặng lấy còi mà hảm gạch ngói miễn là tiêu số phi lên xuống v. v. trong việc khản rừng đặng về ông nào đờc làm là chịu; chớ tôi từ phần chớ khỏc chịu mải thêm tiền huê hỏc chi bết. Nghĩa là tôi ra công không đặng giúp đờc bang cho nên mới cái lò gạch Annam kẻo để khách-trú mới rao Annam còn mua gạch ngói của y mải đi vậy.

Như quý ông có muốn hỏi đến chi xin viết thư cho tôi.

LÊ-NHỊ NGUYỆT

Rue de Tháp-mười 30 Cholon.

Lời rao cần kíp

Kính câng quý ông, quý bà r: Thưa đờc một là một xứ trà có tiếng thỏ này nội trồng Lục-châu. Nên tiện thiếp ở tại xứ trà có mua về chế và ướp làm đờc 3 thứ gọi là trà Nam-việt, để thế cho trà Tàu. Trà tiện thiếp chế ra đây mùi thơm, nước lợt lại ngon nữa. Dùng 2 ba lần rồi nước hây còn đậm, vì trà lựa thiệt tinh khiết. Uống vào một lát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sấp lên. Trà Nam-việt.

- 1. - Trà Nam-việt Huỳnh-thị-Mười có gói 4 lượng giá bán một cát hai chiếm . . . 0\$12
- Nhằm mỗi kilo, tám cát. . . 0 80
- 2. - Trà Cải-lương, mỗi gói 4 lượng giá một cát. . . 0 10
- Mỗi kilo nhằm bảy cát . . . 0 70
- 3. - Trà Đoàn-thê (trà xương) mỗi gói 4 lượng . . . 0 08
- Mỗi kilo, năm cát ba chiếm 0 53
- Trà huê bán từ 3 kilo sấp lên

- 4. - Trà đọt thượng hạng, năm cát một kilo. . . 0 50
 - 5. - Trà ngan, cùng ngon lắm mỗi kilo . . . 0 35
- Còn như muốn mua trữ bán lẻ, xin gửi thư đờn tiện thiếp thương-người. Tiền gửi về phần chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sấp lên thì tiện thiếp sẽ đờ sự bán trả trong tình ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Đùng thứ một lần thì đờ biết trà tiện thiếp ngon không cứ xin quờng, qui bà trữ y, các gói trà của tiện thiếp đờn có dấu hiệu "Cái chén trà phe đờng Hamelin" và có nhiều gói có giấy phụng thượng một nam Nhựt-báo. Thế đờc giá y xin gửi đờn Báo-quan quốc-âm, đờc như Lục-

quân Tân-vân, Nam-trung Nhựt-báo, Thời-báo, Công-luận cùng nhiều báo quốc-âm khác. Đờn họ và chớ ở chớ rõ thì đờc nhựt-trình liên khời lợt tiện. Tiện thiếp có trữ đờng thê và đờng tán, làm tại bôn xứ nữa.

Cúi xin quý ông, quý bà giúp liên thiếp đờc thành tựu. Rất cảm ơn ngàn ngày.

Nay kính,
Madame HUYNH-THỊ-MƯỜI.
Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huê tại Thủ-dầu-một.

« Nguyễn-nhứt-Tân »

Tiệm Nhứt-Tân mới mở cửa hàng trước nhà trường Chợ-rẫy (Cholon) bán gạo, nước mắm, củi, thuốc, giấy và đủ đồ tạp-vật.

Có thợ sơn thiệt giỏi, lãnh sơn nhà cửa và các việc thuộc về nghệ sơn thiệt khéo như thợ tây làm.

Có thợ may lành may quần áo Annam, mau mà lại khéo, nếu quý vị đến một lần thì sau quý vị sẽ vửa lòng đờn hoai.

NGUYỄN-NHỨT-TÂN.

THƯƠNG TRƯỞNG

Giá các thứ hàng hóa xuất câng

CÁC VẬT THỎ SẴN	CÁN TÀ	GIÁ BẠC
Củi lỏ	Thước chường	150 tới 2 00
Cây trám 0=45 tới 0=50	một tạ	0-80
Cây đờ nhuộm	vàng . . .	2.00
	vàng lợt . . .	2.50
	đỏ . . .	1.50
Gạch tiều	một muón	85.00
Gạch bác-ký	một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao	một trăm	150.00
Gạch xi-ma	đặc hạng nhứt	6.50
	có lỏ	3.50
Đầu khẩu	hạng nhứt và hạng nhì	6.50
Cao-su	rừng	200 tới 300
	annam	20 » 30
	Lào	Nominal
Vỏi-bột		0.95
Vỏi cục Bác-ký	100 kil.	1.35
Sáp ong	60 kil. 4	70 » 85
Heo sống	100 kil.	27 » 33
Dừa khô	68 kil.	8.00 » 10.00
		10.00 » 11.00
		27 » 29
		27 » 29
		47 » 49
		63 » 420
		11 » 13
		60 » 400
		20 » 46
		25 » 35
		68 kil.
		20 » 25
		60 » 400
		130 » 1.50
		100 » 130
		25 tới 27
Nhựa sơn chớc lỏ		5.00 » 6.00
Đầu phụng		80 kil.
Hỏi sen		8.00 tới 10.00
Đầu cá		8.00 » 9.00
Mỡ heo		100 » 50.00
Đầu phụng		25.00 » 25.00
Đầu đờ		17.00 » 19.00
Cải Cao-mén		4.50 » 6.00
Đầu khỏ Nam-ký		2.50 » 4.00
Bắp trắng		100 kil.
Bắp đỏ		1.80 1.90
Cau khô		2.70 2.80
		75 kil.
		28 tới 36
		68 »
		40 » 42
		39 » 41
		41 » 43
Hồ tiêu		63 kil. 420
		35 » 36
		29 » 30
Tiền sỏ có giấy		18 » 20
Khỏ tra		5 » 7
Máy sợi		một muón
Ngói mỏc		65 »
Ngói ống		35 »
Ngói Bác-ký		55 »
		60 kil. 400
		220 tới 300
Bong bóng cá		150 » 220
		30 » 50
		30 » 40
		150 cân
		360 400
		60 kil. 400
		340
		360 » 400
		3 » 10
Mái		100 »

VỤA THUỐC ANNAM

(Dépôt de Tabacs Indigènes)

E. DẦU

N° 58, Rue Lefebvre, — SAIGON

NGỒ CÙNG CHƯ ÔNG HỨT THUỐC

Distributeur de la Banque de l'Indochine

Thuốc Gò-vấp trữ tại Vựa đây thật là thuốc trồng tại đất Gò-vấp. Thuốc ngon, mùi điếu, tằn trắng, khói thơm, hút không óng cỏ. Kính mời Ban Hàng gần xa rộng lòng thì ăn Mua trữ. Bán thỏ, và cung thỉnh chừ Thương gia trong Lục-châu. Tiệm nào muốn Trữ Thuốc của Danh hiệu đờng bán lại, xin gửi thư đờn đến Tiệm tôi mà thương nghị. Tôi sẽ hời âm phần rỏ giá cả, cách gửi và cách trữ tiền. Trong Châu-Thành Saigon, cửa-Hàng nào muốn Bán-Lẻ thuốc Gò-vấp Cải-Sân xin vui lòng sang đờn tiệm tôi tại tiệm có Cải-Lẻ ở đờm Sĩ, đình Huế-Hồng một đờng lối ba cát. Vón tôi giữ một lòng chắc chắn giúp bạn đờng-bang đờ Mua đờ Bán.

Lời hèn kính lỏ bạn Đờng-Bang
Điếu đờc thương nhơn nỏ cửa Hàng,
Bương bả Thương-trường dành mớ lợt,
Đờ người khi đờ cỏi Nam Phang.

VỤA THUỐC GÒVẤP

ở đờng đờy Bà-bà.

Chủ-vựa, E. H. V. Dầu.kinh.cỏ.

N° 58, Rue Lefebvre Saigon.

Quách-văn-Thừa

Thầy thuốc trị bệnh con mắt
no 152, rue Chasseloup-Laubat kế bên
trường học M. Nguyễn-cách-Hồng

Kính cùng chư-vị trong Lạc-châu rở:
Tôi có nhiều thứ thuốc trị về bệnh con
mắt, rất hiệu nghiệm, như là đau vẩy cá,
mày, cườm, các chứng khác, bình hồ-nhạc
(bình này m con mắt sưng tròn, lòng nhô
rung, đỏ ngứa, mờ và chảy nước mắt
hoài) những chứng bệnh kể trên đây, chẳng
luôn đau lâu mau, nếu còn thấy ánh sáng,
đau người, và con người không bị vật thich,
thì từ nhiên trị được.

Vi nào cần dùng đến tôi, nhà lầu phòng
vi, xướng đáng; cách trị rất tinh khiết.
Bình đến tôi chịu cho, phải trả tiền trước
một ít, tôi cho thuốc trị một ngày đến năm
ngày, tùy theo bệnh nặng nhẹ, trong mấy
ngày đã định độ, nếu bình không giảm
chút nào, thì tôi không tính tiền mà ngày
đó, nghĩa là thổi hội số bạc trước lại để
cho thân chủ.

Xin chư-vị chịu-đó, tôi sẽ hết lòng trị tể
mà làm cho vui lòng chư-vị (quyết chẳng
đổi lời.)

Gởi thư thương nghị, xin gởi cho em tôi là
thầy Quách-văn-Thời, Dessinateur du
Cadastre, à Saigon.

QUÁCH-VĂN-THỜI,
chức QUÁCH-VĂN-THỜI,
Cadastre à Saigon.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THỜI

(Này a que là)

Có một thứ rượu Rhum mana
này hay trị bệnh rét, nóng lạnh hay
hàn cho ít vị, tiến tâm hay trị bệnh
gặp nhọc và thiên thời. Rượu này
rất dai dẳng, thiên hạ rất chuộng
và lại tốt hơn các thứ rượu Rhum
khác.

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả
và phải nói cho phải cái về cơ bản
nhân trong như hình kia định mới
bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

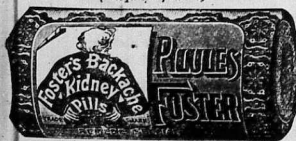
PILULES FOSTER

Spécial pour les maladies des reins et de la vessie

Vertical Chinese text describing the benefits of Foster's Pills for kidney and bladder ailments.

La Véritable Marque

(Étiquette jaune.)

PRIX: 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CĂN
TRẠI NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiền, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn chum-lai, trác, gỗ đóng
các món theo kiểu kim thời.
Bàn Bàn ăn
mặt cẩm-thạch, thành chày hay không
mặt gỗ liền bốn kiề.
Bàn Bàn tròn
mặt cẩm-thạch, thành chày hay không
mặt gỗ liền, bốn trụ, một trụ.
Bàn Bàn 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn
liệt.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cần hay chạm
vàng ba, hai, một, vân, vân.
Qui ông muốn mua giá gởi kiểu hay là
đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵn.

SÔNG LÂU NHỜ RƯỢU

(Longevity grâce à une liqueur)

Hiện nay giờ bên nước Huế-kỳ
có một vị hiền-chủ đã ngoài 95
tuổi mà sức lực còn sức hay mạnh mẽ
như người 40 tuổi, đã đứng chòi
hỏi, ăn nói sáng, cả ngày ở
ngoài trại ngoài đồng coi tới-từ
làm công chuyện.

Ngày no có một người đi thăm
ông, nơi cho biết tại đâu ông nay đâu
bạc tuổi cao mà sức lực không phai mờ?
Ông chỉ đáp lại rằng: Có chỉ là do một
cái đời tôi trước khi ăn cơm hay uống một
ly nhỏ rượu Quina Gentiane hiệu Mazet là
một thứ rượu trường-sanh bổ lực.

Người khách nghe nói cũng có lòng mộ
siết trường như ông, liền về nhà sắm
trái đi mua cho đồng trị rượu Quina Gentiane
mà dùng một bữa. Thiên hạ nghe nói cũng có
đợt tham sanh, cũng bèn rủ nhau đi mua rượu
ấy đem về mà uống họ quanh năm.

Có bán trong các tiệm hàng xén
(épiceries).

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIẾT-NHIỆP
NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẮC DANH CÔNG
TY TƯ, BỒN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-ly: Ông André Berthelot
-Chánh Tổng-ly: Ông A. J. Pernolet

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hàng ngân tại Peking (Bắc-kinh)
tại Trung-quốc.

HÀNG NGÂN TẠI Shanghai, Tién-Tsin
Hongkong và Saigon.

Có tất Thông-quán (Correspondants) khắp
toàn cầu, nơi các xứ phiên-thanh.
Chủ hàng: TẠI PHÁP-quốc. Société Générale
pour développer le Commerce et
l'Industrie en France (Thương-mại ki-nhệ
hàn bộ đại công-ty).

Tại Luân-Đôn: Anglo-Siam Bank London
County and Westminster Bank Ltd.
Tại Niêu nước: (New York Huế-Kỳ.
MM. Redmond et Co.

Hàng ngân tại Saigon
8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhô.
Tính tiền (đủ thiếu) bằng phiếu chi/vay
bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%.
Tính tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan
(francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc
cần trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc
lời hai ly rưỡi (2 1/2%).
Tính tiền gởi vào Caisse d'Épargne
(Kho Tiết kiệm) hoặc bằng tiền quan(francs)
hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức
xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền
quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng
(piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến
thương nghị).
Trả nợ thế có tiền dần (Escompte) và
lãnh dôi nợ các giấy tờ về việc thương-mại.
Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques)
hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiên-thanh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà
buôn-vơ (Bourse) ăn chung các nơi.
Cho mượn tiền trước mà phải trả chưa
hàng hóa cũng là vãn khế.

Tổng-ly
A. BEAUFREY.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HOTEL DE FRANCE)
No 153 Rue Catinae Saigon
HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cùng quý ông qui bà rở, tôi
là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát
Saigon, nay tôi cũng làm quản-ly
tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lầu số
153-155 đường Catinae, tôi mới sửa lại
cho vừa ý qui ông và qui bà, phòng
rộng mát, sạch sẽ, có đường sắt,
ván gỗ, nước trà và có chỗ tắm gội
thong thả, xin qui ông qui bà thừa
dịp đi Saigon ghé lại tiệm Pháp-việt
Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng
tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Table with 2 columns: Loại phòng (Loại phòng) and Giá tiền (Giá tiền). Rows include Ngoại hạng, Hạng nhất, and Hạng nhì.

Tiệm sữa xe
HIỆU
NAM-HIỆP-THẠNH

MM. HUỲNH-KHÁNH-QUAN
và
CHAU-NGOC-Ồ
tại Phố-Nhuân (Giadinh)
Thân trên chợ Xá-Tài
SỮA
Xe mul, Xe kiển, Xe bò thùng
chắc chắn, ki lưỡng
Gởi lại rở.

Thật là trong xã Nam-kỳ...
Đúng rằng sự nóng nực về quan hệ...
Thật là trong xã Nam-kỳ...
Đúng rằng sự nóng nực về quan hệ...
Thật là trong xã Nam-kỳ...
Đúng rằng sự nóng nực về quan hệ...

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đởm)

Trong các tiệm thuốc có bán, có thể
tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS
Pharmacie de Normale, Saigon.
Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

Nhà máy xay lúa, nhà
máy xay lúa, nhà
máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy
xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy
đường 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn công
là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).
Nếu chư vị muốn mua bán tinh giá riêng đặng
mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay
lúa, đá nhà, nền đá, rập máy, cùng chạy
đền khi vãn vãn, nói tất mọi điều nghĩa
chạy được.
Nếu chư vị muốn cách để trả tiền và thi
hành cho gộp các việc của chư vị sai khiến,
thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng này
sẽ chi các điều của ích cho, hoặc đặng coi
kiểu thứ (hình vẽ) công giá tiền.
Có nhiều giấy tờ làm bằng cơ, rành rẽ
có chịu cho nhiều chủ thành tư, rành rẽ
Nếu chư vị mua bán chúng ta cho chư vị
đặc nhà máy của chúng ta bằng rành: Chư
quai vì ở xa xuôi không tiếng bề giao thiệp
huấn bản lúa gạo cũng không quá thi
hàng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho;
nghĩa là chịu giá cả đùm cho.
Hàng chúng tôi cho chư vị hay rằng:
Tại hãng có hãng Tân-khôi (chaleque) à
vapeur mới và cũ, như chư qui vị) muốn
mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng
mà suy tính.

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt mỗi
hàng, thì phải đốt đèn cho thiệt
sáng.
Người buôn bán Âu-châu cũng
dùng cách đó; người china họ
cũng dùng cách ấy.
Vậy thì đồng-bang nên đến
tiệm Lục-tinh số 82
đường d'Espagne chợ Saigon,
mà mua hoặc đèn kai, hoặc đèn
lòà hiệu Best, mà đốt cho sáng;
thì cuộc buôn bán mới thành
vượng.
Tiệm đó có đủ các thứ đèn đẹp
đẽ; vắn bản rõ hơn các nơi.

XIN GÓI THƯ CHO TIỆM HIỆU:
Toàn-Thành

28 phố hàng đầu 28
(Rue de la soie)
(Tonkin) HANOI
Mà mua các thứ hàng trị lực Bạc-kỳ
cổ bản, trống rất nền và rất nhô; các loại
hàng lại chế, đặng đặng lâu
năm.
Nếu nay mới mở cửa thì sự tiến
thiệt làm đầu, không nước thì rở thì bạc
lâm; chỉ cần chi ít tiền sự tiến là
thời.
Qui ông qui bà nếu gởi thư gởi
thư chi thư cho hiệu đồ hàng
gởi theo cách contre-argument, còn
như tiền quốc gởi thư gởi thư chi
hoặc qui ông qui bà gởi thư chi
thì cứ gởi thư hỏi lấy kiểu (Echantil-
lons).
Các thứ hàng như sau đây:
Lương, xuyên, the, lãnh, lượp
bằng, que, vãn, dây sồi, sa hột,
thực phẩm, thuốc trị lòng,
sa bạc, thuốc trị lòng, thuốc
lụa đỏ sơn, v. v. v. v. v. v. v.

LỜI BẢO CẦN KỊP

Chư khách quan chí tưởng rằng rằng
thực nhiều thì phải mang bình, mình mang
bình là tại mình không biết lựa, thực mà
hết, họ thế nào hết thì này làm sao không
hết.
Chư khách quan chí tưởng rằng rằng
Cigarette Diva cho hương, muốn hết bao
nhiều cũng có hết, mà lại thơm tho
không trong đó.
Có bán trong các tiệm hàng xén.

XI-ĐÔNG MAT-XAY
DEN
Vũ Hán rõ lăm
Hiệu con Rồng
HÀO-VINH Công-ty
(Hàng Annam)
37th, Rue Lefebvre, Saigon
AGENCE EXCLUSIVE

Cách làm mau té tiền

Viết thư cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao) của lĩnh nơi nhà dầy thép một hộp một trăm ve dậu Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0\$20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, đồng lăm, Ban đầu lời ít sạp lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thư đến, mà mua đầu trước, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mat-xay thiệt, hiệu ngựa một sừng (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-dương hay là một ve dầu thơm Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được! Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền ồng lăm.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co
146 bis Rue Lefebvre Saigon,
Kính đốn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYEN-CHÍ-HÒA
SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

TIỆM ĐÓNG GIÀY của tôi làm theo kiến *Laussa* kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiết tình bằng các thứ *Da bên tay hết* và tinh phải giá không mắt, chớ không phải như chỗ khác làm phá *Da xấu* mà bán rẻ. Tôi có bán nhiều kiểu nón *Casque* thiết nhẹ và chắc, lợp bằng *Ni-xam* hồ *Trắng và Vàng*.

Tôi cũng có thợ giỏi khắc *Con-dấu* *Bằng-dùng* chạm *Mô-bia* đá *Cẩm-thạch* để mà.

Có sẵn *Sách Mẫu* (CATALOG) đủ kiểu và các thứ màu da gởi đến cho *Quy* lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.
NGUYEN-CHÍ-HÒA Kính mời.

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông-dương Yên diệp Công-ty)

Tư-bản: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại PARIS

Sở Cai-trị và công-xưởng tại HANOI

Sở-diện trông
thuộc là tại **KIM-XUYÊN và VĂN-KHÉ**

Hiện có những thứ sau này gởi bán trong các hiệu:

XI-GÀ.
NINA.

Thuộc chưa văn:

COQ (Con gà)

văn văn

Và thứ thuộc là văn, chiếu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

Thuộc văn:

FAVORITES.
MÉTROPOLES

KHOẢN CHẤT THUY
VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYỂN
VICHY CELESTINS
Cải thiện hệ thống cơ thể
Vai trò của Phosphat, tinh dầu khoáng, chất kiềm, Magne-si-um, và các chất khác (v.v.) — Sau này chỉ cần dùng một ly nước Vichy mỗi ngày.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh thương hàn và bệnh khác
VICHY HOPITAL trị bệnh thương hàn, trường nặng
Mọi cơ chứng ở già nua, khi mùa phải cái cho trông thể nước nào cũng muốn dùng.

VICHY-ÉTAT BIỂU TÊ
DEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối tự nhiên mà ra. — Có hợp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi hộp 50 viên, công dụng chữa đau, 2,3 tuần thì sẽ tiêu hóa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đơn nước xit (Môi-khi-chất)

*Certifié le vingt et
Trois mille cent et
Saigon le 17. Novembre 1914*
Wap-Cloaf

PHẢI DÙNG THUỐC BÒ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE. ANTICLAIREUX
Của ông lương y GULLIÉ

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đong của ông lương y GULLIÉ lấy làm thần hiệu trong nước bình NÚ PHÉ, đau trong TÌ VỊ, đau cơ TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MINH, RẾT VỎ SA, hoặc CHỈM NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO ĐÀM, BỊNH CƠM, CHÉ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LÍ TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỎ RỄ TỬA và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bệnh gờ BỊ ĐÀM hay là MẬT PHÁT ra thì uống nó hay lắm.

Mất ai thuốc trị đấm nao mà không có đến kỹ tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỎ
nào cũng rất trong thứ Elixir Tonique Anticlaireux của ông lương y GULLIÉ.

Chánh chỉ trị bệnh này là phải PAUL GAGE FILS, nhất hoặc bao chế y, hoặc ở SAIGON — GAREL & THOMAS nhà bán số 1, tại địa thành Phố.

SAIGON — QUANG PHƯỚC, 107 CÔ LẮP

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀM GỖ QUYÊN
TRAY MẬT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LAM XE MÁY
TẠI TRẦN St-Étienne
Mà thời

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successor, 38 rue Catinat, 38 SAIGON

Có ĐÀN SÙNG đủ thứ và đủ kiểu. BỊ THUỐC, ĐÀN, XE-MÁY, ĐỒNG-ĐỒ và ĐỒ NỮ-TRANG. ĐỒ ĐA THỂ LẠI GIÁ RẺ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đi theo như vậy;
M. F. MICHEL, CAFFORT Successor, 38 rue Catinat. — SAIGON.

Saigon — Imp' de l'Union
L'administrateur Gérant: NGUYEN-VAN-C. A.